

”נקודה טובה” לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

גליון פרשת ”משפטים” (גליון 18 שנת תשע”ו, כז’ שבט, 6 פברואר, 2016)

ב”ה

”נקודה טובה” לפרשת ”משפטים” - ספר התורה שכתבו משה...

סדרת סרטי **אינדיאנה ג'ונס** של הבימאי סטיבן ספילברג, הינה סדרת סרטי הרפתקאות-פנטזיה, המספרת על ארכיאולוג הנווד בעולם ומחפש אחר פריטים היסטוריים אבודים. הסרט המפורסם ביותר בסדרה הוא **שודדי התיבה האבודה**, שבמהלכו מחפש ד"ר הנרי "אינדיאנה" וולטון ג'ונס ג'וניור, אחר **ארון הברית** האבוד.

סרט זה אכן הצית מחדש את דמיונם של רבים והעלה את השאלות היכן נמצאים כיום ארון הברית, מנורת המקדש, כלי המקדש ועוד.

במאמרנו, נעסוק בפריט מקודש חשוב נוסף שגם שאלת מיקומו כיום הינה חידה גדולה והוא - **ספר התורה שכתב משה רבנו, במו ידיו.**

פרשתנו שוזרת בתוכה את דרכי העברת התורה ממשה רבנו אל העם. תחילתה בציווי האלוקי של הקב"ה אל משה ללמד את התורה, ככתוב: **"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים (הדינים) אֲשֶׁר תִּשְׁמַע לְפָנֶיךָ" (שמות פרק כא, א).** וסיומה, בכתיבת ספר התורה על ידי משה רבנו.

הביטוי **"אֲשֶׁר תִּשְׁמַע לְפָנֶיךָ"**, הוא שונה וחריג. על כך אומרים חז"ל - ללמדך, שאמר הקב"ה למשה: אל תסתפק בשינון ולימוד התורה לעם עד שידעו את הדברים בעל פה - **"עד שתהא סדורה (התורה) בפיהם כמשנתה"**. זה אכן חשוב, אבל לא מספיק.

בנוסף, עליך ללמד ולהסביר לעם גם את טעמי הדברים ופירושיהם. **"אֲשֶׁר תִּשְׁמַע לְפָנֶיךָ"** - כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם (רש"י שם, על פי המכילתא). התורה על משמעותה וביאורה, צריכה להיות נגישה לכל אדם, כמו שהמזון המונח על השולחן, הינו זמין ומוצע לכל אורח.

בסיומה של **פרשתנו - פרשת משפטים**, מובא **מעמד ברית האגנות**, מעמד שהוא המשך וסיום של מעמד הר סיני. מעמד שבמהלכו קורא משה רבנו באזני העם את ספר התורה - **סֵפֶר הַבְּרִית** שכתב במו ידיו - (מבראשית ועד מתן תורה) ובני ישראל עונים ואומרים: **"...כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"** (שמות פרק כד, ז).

מהם קורותיו של ספר התורה שכתב משה ?

לפני פטירתו, סיים משה רבנו את כתיבת ספר התורה ומסר אותו ללוויים, תוך שהוא מצווה אותם להניח אותו בתוך ארון הברית בצד הלוחות (לפי דעת ר' מאיר, בגמרא). ככתוב: **"וַיִּצַו מֹשֶׁה אֶת הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית ה' לֵאמֹר. לָקַח אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשָׂמְתֶם אֹתוֹ בְּצִד אֲרוֹן הַבְּרִית ה' אֶל־וְהִיכֶם וְהָיָה שָׁם בְּצִד לְעֵד"** (דברים פרק לא, כה-כו).

בנוסף, כתב משה רבנו לפני מותו שנים עשר ספרי תורה נוספים "ונתן ספר לכל שבט, (כדי) שיתנהג על פיו (הקדמת הרמב"ם למשנה). בעוד שהספר שבארון הברית שימש כסמל וכעדות לעולמי עד שזאת התורה, קיבל כל שבט ספר תורה פרטי לצורך לימוד. בהמשך, הצטוו בני ישראל לכתוב ספרי תורה נוספים, כדי שיוכלו ללמוד מהם באופן שוטף.

כך הקיף משה רבנו את העברת המסורת מדור לדור. הן על ידי כתיבת ספרי התורה ומסירתם לשבטים והן על ידי לימוד, הסבר ושינון של הדברים, תוך הסברת מהותם.

”נקודה טובה” לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

זאת ועוד. לפני מותו, הקהיל משה רבנו את העם ואמר להם: הן קרבו ימי למות. ולכן, מי ששמע ממני דברי תורה ונשכחו ממנו, או שיש לו שאלות כלשהן, יבוא אלי ונברר לו את הדברים. וכך ישבו כל ישראל עם משה מראש חודש שבט ועד ז' אדר- יום פטירתו של משה "וביררו מפיו הקבלה (קיבלו ממנו דברי תורה) ולמדו הפירושים, כל אותו הזמן" (הקדמת הרמב"ם למשנה). ואלו הימים בהם אנו נמצאים כעת.

עם מותו של משה רבנו עברה האחריות להעברת המסורת ולהנהגה התורנית לתלמידו יהושע וכן הלאה, לדורות. כדברי המשנה בראשונה במסכת אבות: "משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה".

בשולי הדברים נעיר, כי העתקת ספרי התורה הלאה לדורות, היתה מלאכה שדרשה הקפדה וזהירות רבה ולכן נהגו להגיה את ספרי התורה בדיוק רב, על פי ספר תורה מוגה, שהיה בעזרה שבבית המקדש.

ונחזור לספר התורה שכתב משה.

את הספר המיוחד הזה, היו מוציאים ומשתמשים בו באירועים מיוחדים. בו היה קורא המלך בפני העם במעמד הקהל וכן הכהן הגדול ביום הכיפורים (רש"י, ב"ב יד ע"א).

לימים, גזו יאשיהו מלך יהודה את ארון הברית לפני צאת העם לגלות בית ראשון. וגזו במקום מיוחד שבנה שלמה והכין לכך מראש, כדי שלא יפול ארון הברית ביד האוייב.

וכך אומר הרמב"ם: "אבן היתה בקדש הקדשים במערבו, שעליה היה הארון מונח, ולפניו צנצנת המן ומטה אהרן. ובעת שבנה שלמה את הבית וידע שסופו ליחרב, בנה בו מקום לגנוז בו הארון למטה במטמוניות עמוקות ועקלקלות. ויאשיהו המלך צוה וגזו במקום שבנה שלמה... ונגזו עמו מטה אהרן והצנצנת ושמן המשחה וכל אלו לא חזרו בבית שני" (רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ד, א).

האם ספר התורה שכתב משה נגזו יחד עם ארון הברית?! או שמא הוא נגזו במקום אחר?! ואולי הוא היה בשימוש גם בימי בית שני ונגזו מאוחר יותר!?

שאלה זו היא בהחלט תעלומה מרתקת, המעסיקה את דמיונם של רבים, בצד השאלה על מיקומו של ארון הברית, מיקומו של המנורה ושאר כלי המקדש.

אולם קיומה של התורה בעם ישראל לדורות, אינו קשור ומותנה בהימצאותו של ספר תורה זה או אחר.

כיום כ - 3300 שנה ויותר לאחר מעמד הר סיני, אנו ממשיכים ללמוד ולקיים את התורה האלוקית, המסורה לנו על פי ה' ביד משה. וכל זאת, בזכות מאמציו של משה רבנו.

"וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (דברים פרק ד, מד), אומרת לנו התורה. משה רבנו "שָׁם" את התורה "לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" כ"שולחן ערוך" הַזְּמִין לַכֹּל. והנחיל את התורה ואת רעיונותיה בעם ישראל לדורות, תוך שינון והסבר, כתיבה ולימוד. ומפעלו - מפעל העברת המסורת מדור לדור, חי וממשיך בתוכנו.

מרכת שפת life

מה טוב

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה. ניתן לפנות למייל: nekudatova.roth@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך**